

Ebbe Skammelsøn
Anonym

Kædedans, ca. 1325; kalkmaleri, Ørslev kirke

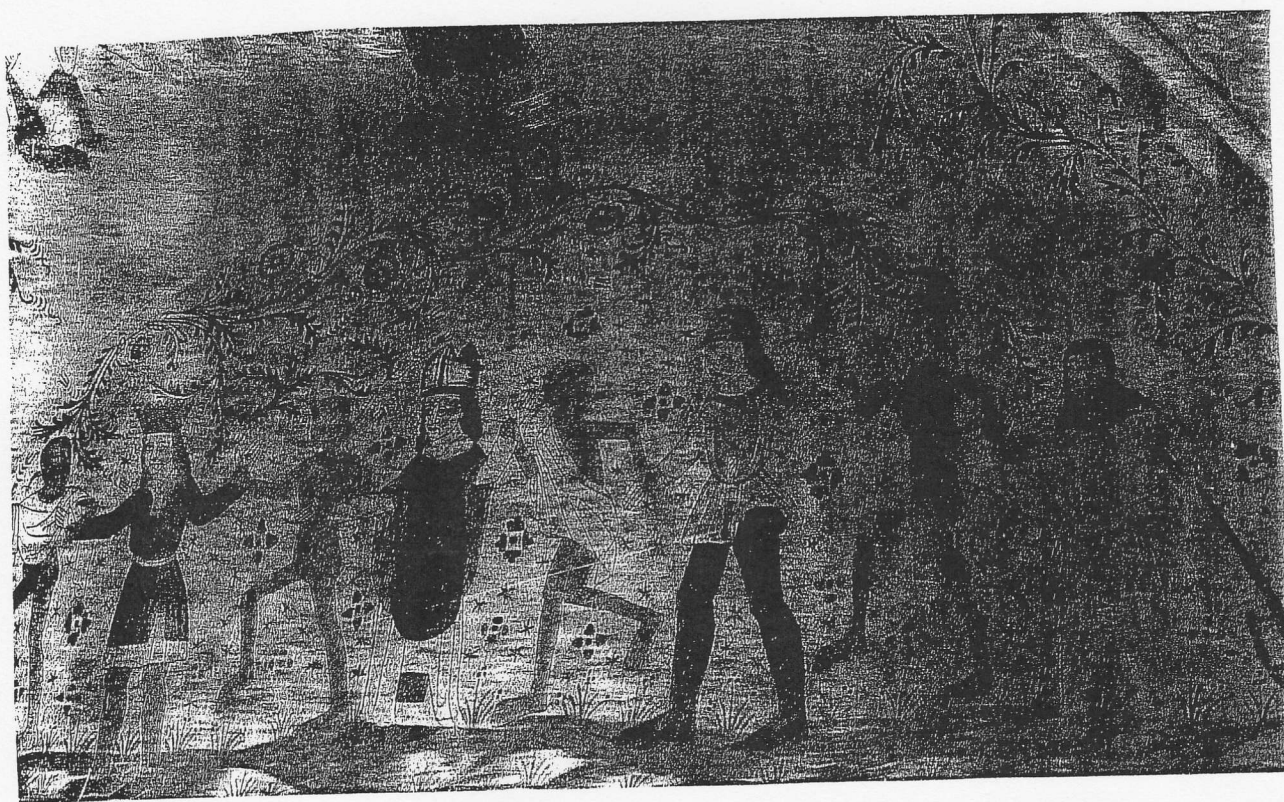
1. Skammel bor i Ty,
både rig og øvert kåd;
så høviske haver han sønner fem,
de to for's ilde ad.
Fordi træder Ebbe Skammelsøn så mangel sti vild.
2. Ebbe han tjener i konningens gård
både for guld og fæ;
Peder hans broder lader bygge et skib,
han rejser op sejletræ.
3. Midt udi den gården
der aksler han sin skind;
og så går han i højeloft
for jomfru Lucelille ind.
4. „Hil sidder I, jomfru Lucelille,
I syr hr. Ebbe klæ'r;
hr. Ebbe tjener i konningens gård,
han spotter Eder og hæder.“
5. Det svared jomfru Lucelille
og svared hun for sig:
„Han spotter ingen stolt jomfru,
end halve sider mig.“
6. „Står op, jomfru Lucelille,
I giver mig Eders tro!
Det vil jeg for sandingen sige,
det Ebbe døde i fjor.“
7. Svared det jomfru Lucelille,
og svared hun for sig:
„Halve mere skade får I deraf,
end jeg venter mig.“
8. „Hør I det, jomfru Lucelille,
giver Peder Eders tro!
Det vil jeg for sandingen sige,
det Ebbe døde i fjor.“
9. Drukke de det fæstensøl
og end den samme nat;
brylluppet end før månedsdag,
de trådte det i så brat.
10. Det var Ebbe Skammelsøn,
han vågned om midjenat;
og siger han sin næste svend
af sin drøm så brat.
11. „Mig tott', at min stenstue
stod al i lysen lue!
det brændt' inde min kære moder
og så min skønne jomfru.“

12. „Det I tott', Eders stenstue
stod al i røden glød;
det er: Peder, Eders broder,
har bryllup med Eders fæstemø.“
13. Det var Ebbe Skammelsøn,
han ind for kongen gik;
beder han sig orlov,
så bradelig han det fik.
14. Det var Ebbe Skammelsøn,
han kom ridendes i by:
„Hve'n er dette møgle folk,
her er samlet af ny?“
15. Svared det den lille mø
alt i sin kjortel rød:
„Det er Peder, Eders broder,
har bryllup med Eders fæstemø.“
16. Det var Ebbe Skammelsøn,
han vilde af gården ride;
hans moder og hans søster' to
de bad ham holde og bie.
17. „Hør I det, kære moder,
I lader mig nu ride!
og bier jeg i aften,
I træder det, me'n I leve.“
18. Den ene sin søster gav han guldbrase i bryst,
den anden guldringen af hand;
det havde han jomfru Lucelille agtet,
han tjente i fremmed land.
19. Hans fader bad hannem i salen gå,
sidde af de øverste bænke;
hans moder fik ham kande i hånd,
bad ham gå at skænke.
20. Skænkte han den brune mjød
og så den klare vin;
hver tid han til bruden så,
da randt ham tår å kind.
21. Mælte det de fruer
alt å de øverste bænke:
„Hvi mon Ebbe Skammelsøn
så sørgendes gå at skænke?“
22. „I æder og I drikker
mjød og klaren vin!
Alt få I andet at tale
end om sorrigen min.“
23. Sildig om den aften,
rimen han faldt å;
og det da var den unge brud,
hun skulle til sengen gå.
24. Ledte de den unge brud
alt til sit brudehus;
for går Ebbe Skammelsøn,
han bær for hender blus.
25. Ledte han den unge brud
alt ad den højloftsbro:
„Og drages Eder det til minde,
I gav mig Eders tro?“
26. „Al den tro jeg Eder gav,
den haver Peder, Eders broder;
al' de dage, jeg må leve,
jeg vil Eder være for moder.“
27. Det svared Ebbe Skammelsøn,
hannem randt tår å kind:
„Jeg havde agtet Eder til hustru
og ikke til moder min.
28. Høre I, jomfru Lucelille,
I rømmer med mig af land!
Jeg vil slå Peder, min broder, ihjel
og lide for Eder den tvang!“
29. „Slår I Peder, Eders broder, ihjel
og siden skal I mig miste;
så må I sørge Eder selv ihjel
som vilden fugl å kviste.“
30. Det var Ebbe Skammelsøn,
han sit sværd uddrog;
det var Lucelille,
han til jorden vog.
31. Så tog han det blodige sværd
alt under sin skarlagenskind;
så gik han i stenstuen
for Peder, sin broder, ind.
32. „Hør du, Peder Skammelsøn,
og du tøver alt for længe!
Det er alt en sejerstund,
si'n bruden gik til senge.
33. Hør du, Peder Skammelsøn,
du far alt med leg!
Bruden sidder i brudeseng,
bier dig efter bleg.“
34. „Hør du, Ebbe Skammelsøn,
og kære broder min;
jeg lover dig i denne nat
at sove hos bruden min!“
35. Det var Ebbe Skammelsøn,
han sit sværd uddrog;
det var Peder Skammelsøn,
han til jorden vog.
36. Hans fader misted hans venstre fod,
hans moder sin højre hånd;
fordi træder Ebbe Skammelsøn
så vidt i fremmede land.

(Middelalderen)

Ordliste til Ebbe Skammelsen

sejletræ: mast
aksle sit skind: slå kappen over skulderen
for at vise at man ikke bærer våben
og altså kommer med fredelig hensigt
halve sider: langt mindre
halve mere: dobbelt så
fæstenøl: forlovelsesfest
totte: syntes
stensstue: gårdens hovedhus
bradelig: hurtigt
møgle folk: disse mange mennesker
træde: fortryde
me'n: mens, så længe
vog: slå ihjel
sejerstund: en klokke

Dødedansen. Kalkmaleri fra ca. 1500 i Nørre Alslev kirke i Maribo amt. En konge, en biskop, en velklædt yngling og en bonde med en møggreb trækkes modvilligt ind i dødedansen af fire lystigt grinende og hoppende dødninge. Der er lagt stor vægt på at vise standsforskellen mellem de levende, som står fint i række efter socialgruppe, men billedets pointe er netop dødens demokrati: der er ingen standsforskel mellem dødningene, for døden er ens for alle, og på den anden side af graven spørges der ikke om hvad man var, men hvordan. Døden og dommen, djævelen og helvede har efter de gotiske kalkmalerier at domme haft en fremtrædende plads i bevidstheden i slutningen af middelalderen. Blandt de romanske kalkmalerier findes der ingen fremstillinger af djævelen eller helvede.